

Fecioara Maria în alocuțiunile Monseniorului Vladimir Ghika

Atât în calendarul catolic cât și în cel ortodox, Sărbătoarea cea mai apropiată de ziua întâlnirii noastre este Buna Vestire. Și amintesc acest fapt nu întâmplător. Monseniorul Vladimir Ghika a venerat persoana Fecioarei Maria. Alocuțiunea (*La Vergine e l'Oriente*) formulată la Congresul Marian din anul 1904 în Biserica Sfinților Apostoli din Roma și Discursul rostit la Deschiderea Congresului Euharistic de la Sydney, din noiembrie 1928, dovedesc cu deplină claritate că Sfânta Fecioară și Sfântul Sacrament sunt două repere fundamentale ale gândirii cărturarului și preotului catolic Vladimir Ghika.

Fiu al Orientului, cum nu ezită să se numească, asociind Orientul cu Răsăritul creștin - dar reprezentant al culturii europene prin educație și al Bisericii apusene prin convertirea din anul 1902 - Vladimir Ghika numește trecutul acestei părți de lume, Răsăritul, un imn de slavă adus Fecioarei Maria.

Monseniorul evocă literatura patristică răsăriteană, Liturgia, arta creștină, toate, sub semnul prezenței Mariei, originea genealogiei Euharistice. Cel care mai târziu va deveni rector al Bisericii străinilor de la Paris și simbol viu al eforturilor de apropiere dintre Orient și Occident, dintre ortodoxie și catolicitate, face trimiteri la Conciliile de la Efes și Calcedon, ca și la literatura imagistică dedicată Fecioarei. Maria este așezată la răscrucea separării Bisericilor și văzută ca locul de la care Apusul și Răsăritul vor consimți reîntâlnirea.

La deschiderea Congresului Marian din 1904, Vladimir Ghika începea cu aceste fraze:

„În calitate de fiu al Orien-

tului, mi s-a cerut să vin să vă spun câteva vorbe despre Orient și despre Sfânta Fecioară. Nu am vorbit deloc în public despre asemenea subiecte. Totuși nu am putut să refuz. Trebuia ca o voce plecată din Orient să fie aici în concertul vocilor care se vor strădui să o glorifice pe Fecioară. Mă simt mulțumit că pot împlini acest act de credință și să vorbesc despre ceea ce iubesc”.

Pe tot parcursul discursului subliniază valorile răsăritene, fără să le umbrească pe cele ale Apusului. Rugăciunile siriene, grecești, slave, imaginea Sfântului Efrem Sirul, Ioan Damaschinul, Sfântul Ioan Romanul, Liturgia, arta - sculptura și pictura (sculptura în fildeșuri pure și icoanele acoperite de rășină ori de metalele veritabile) - sunt argumentele Monseniorului.

Surprinzător poate, spiritul

său caritabil, viu, prezent, plin de umor, înfățișat deja, este dublat de capacitatea extraordinară de a contempla și de a recepta poezia. Michel de Galzain, în monografia pe care i-o dedică, îl consideră reprezentantul unei elite ridicate la subtilitățile adânci ale culturii și la cele mai profunde rafinamente ale inimii. Observațiile referitoare la imaginile poetice ale textelor imagografice demonstrează acest fapt.

Vladimir Ghika întărește valoarea catolicismului, dar susține cu forță posibilitatea întâlnirii Răsăritului cu Apusul, cu o condiție: dacă Occidentul și Orientul nu se vor despărți de dragostea pe care o poartă Fecioarei Maria.

„În această lume plină de josnicii, îmbătrânită, plină de amestecuri înjositoare de bine și rău, noi, catolicii, vrem mai mult ca niciodată să aducem o oglindire a acestei tinereți, a acestei virginități, a acestei puteri a Mariei. Pentru Răsărit este o împărăteasă, o țarină a cerului, mult mai rece, dar de o bunătate nesfârșită și degrabă ajutoare. Cu mâinile tocite de sărutările primite, ea rămâne mama care nu-și lasă copiii, este speranța viitorului”.

Modernismul, oricât de modern ar vrea să fie, susține Vladimir Ghika, va trebui să se încadreze în mod inevitabil între coordonatele alfa și omega trase de creștinism.

În alocuțiunea rostită la Sydney, în țara soarelui, pe care o descrie poetic ca țara împodobită de natură cu culorile Mariei, Vladimir Ghika ține un discurs care este practic un curs de dogmatică centrat pe Scena Bunei Vestiri și pe Scena

Cinei celei de Taină. El face elogiul generozității divine: jertfa cristică, posibilă doar prin fiat-ul Mariei. Biserica proclamă identitatea absolută între trupul lui Isus, așa cum este dat de Euharistie, și trupul lui Cristos, născut din Maria; paradoxul virginității și al maternității.

Citând din Bossuet, din predica la Vinerea Mare, relația mamă-fiu este văzută ca relația dintre două oglinzi opuse care, în mod reciproc, propagă lumina reflectată și înmulțesc obiectele la infinit. Acceptarea Bunei Vestiri presupune acceptarea Crucii. Ieslea cedează locul crucii, brațele stâlpului infamiei le înlocuiesc pe cele ale mamei. Buna Vestire și Cina cea de Taină sunt cele două momente esențiale în economia mântuirii universale. Adormirea Maicii Domnului, prin faptul că este urmată de ridicarea la cer, se află într-un raport de complementaritate cu Sacramentul altarului.

Vladimir Ghika este împotriva pedanteriei și adept al simplității și al spiritului viu. Istoria Bisericii dovedește, scrie Monseniorul, că pe măsură ce spiritul devine mai lănced; se întărește litera, cu cât se estompează scopul, cu atât se pune mai mare accent pe mijloace. Finalul discursului arată dorința de a întări și împărtăși acest adevăr.

“Dă-ne, Doamne, prin Maria, vinul care lipsește, acela care înflăcărează, îmbată, transformă și reconfortează, păstrat pentru ultimele zile și grăbit în acțiunea sa... Fie ca niciun colț de lume să nu scape de această ploaie vie, să fie misiuni foarte apropiate de mulțimile civilizate dar redevenite păgâne, misiuni îndepărtate de pe pământurile cele mai virgine, întoarceri la Dumnezeu a copiilor pierduți... bucurie și pace... Ceea ce vrem să evocăm este viața însăși... sunt zorile vieții care se ridică strălucind deasupra lumii, deasupra capetelor noastre plecate”.

Lucia TOADER

(fragment din prezentarea susținută în cadrul Colocviului dedicat Monseniorului Ghika din data de 4 martie la Biblioteca Academiei Române)

Vladimir Ghika și preoția sa

EMIGRATUL ȘI EMIGRANȚII

Întâlnirea cu comunitatea românilor din Ladispoli, un orașel nu departe de Roma, în Italia, m-a condus la o reflecție asupra a ceea ce reprezintă părintele Vladimir pentru aceste persoane și pentru cei care le împărtășesc situația.

Emigratul

Se spune că Franța este țara de adopție pentru Vladimir Ghika, însă putem spune același lucru într-un limbaj mai direct: Vladimir Ghika era un emigrat în Franța. Educația sa, convertirea, hirotonirea sacerdotală, munca pastorală... sunt în cea mai mare parte legate de a fi departe de casă, iar locul unde era acasă era la Buzoieni sau București. Însă, pentru spiritul catolic, universal, nu s-a simțit niciodată printre străini, sau, altfel spus, oriunde ajungea era primit ca acasă, pentru că se făcea stimat și iubit.

Emigranții

Ca preot a avut mereu o atenție specială pentru necesitățile aproapelui, mai ales ale celor care, fiind departe de casă, erau defavorizați din principiu. Biserica străinilor din Paris, actualmente sub autoritatea iezuiților, a fost pentru mult timp locul de întâlnire cu aceste persoane. Probabil că acolo l-a întâlnit pe emigrantul rus muzician, pentru care face tot posibilul să găsească un pian. Planul era ca prin concertele pe care urma să le dea să-i ajute pe conaționalii săi ruși stabiliți în sudul Franței. Prin anii 1939-1940 în România, împreună cu Nunțiatura Apostolică, îi va ajuta pe refugiații polonezi ajunși la București. Acestea sunt doar două momente din viața Monseniorului Ghika, dar pot fi găsite și altele în biografiile care îl au ca subiect.

Creștinul este un emigrant

Emigrarea terenă ne reamintește condiția creștinului de continuă căutare a locului de comuniune cu Dumnezeu. Însă, deja de aici, preotul, ca și părintele Vladimir, se face intermediarul acestei trăiri de comuniune, fiind sprijin în momentele cele mai dure, cum este cel al dezrădăcinării.

Protectorul celor aflați departe de casă

Familiile celor plecați de acasă, părinți sau copii, înalță rugăciuni bunului Dumnezeu pentru cei de departe, fii și fiice sau tați și mame, ca să fie apărați și să se întoarcă acasă cu bine. La fel și cei care sunt departe de casă și de familie, de multe ori imploră ajutorul și protecția Domnului în situațiile dificile pe care le întâmpină și pe care trebuie să le depășească. Monseniorul Ghika poate fi mijlocitor atât pentru unii cât și pentru ceilalți, pentru că a avut mereu la inimă pe cei aflați în această situație. Rugăciunea pentru beatificarea sa poate fi și rugăciunea pentru cererea mijlocirii de protecție și ajutor, în special în ziua comemorării morții sale sfinte, 16 mai.

Pr. Francisc UNGUREANU

Postulatura Cauzei de Beatificare
a Monseniorului Vladimir Ghika